

музей являє собою невеликій міський заклад культури та просвітництва, що має дуже масштабні та далекоглядні плани.

Список використаних джерел:

1. Вербиленко Г. А. Перечин // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2011. — Т. 8 : Па — Прик. — С. 141. — 520 с.
2. Фонди музею м. Перечин (ММП) Д – 9/28
3. Фонди музею м. Перечин (ММП) Д – 10/29
4. Фонди музею м. Перечин (ММП) Т – 47/33
5. Фонди музею м. Перечин (ММП) Т- 48/34
6. Фонди музею м. Перечин (ММП) Т - 51/37
7. Фонди музею м. Перечин (ММП) Т – 99/44
8. Фонди музею м. Перечин (ММП) К – 36/27
9. Фонди музею м. Перечин (ММП) К – 166/35
10. Фонди музею м. Перечин (ММП) К – 167/36
11. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 103/49
12. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 100/46
13. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 96/44
14. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 95/43
15. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 94/42
16. Фонди музею м. Перечин (ММП) М- 93/41
17. Фонди музею м. Перечин (ММП) М- 102/48
18. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 107/53
19. Фонди музею м. Перечин (ММП) М- 105/49

Кученьов Д.В.,

провідний концертмейстер кафедри музичного та хореографічного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв, Україна

БАЯННЕ МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ АНСАМБЛЕВО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО МУЗИКУВАННЯ

Музична культура України в контексті сучасного часу є багатогранною. Баянне мистецтво є складовою української музичної культури, де важливе значення мають праці вітчизняних композиторів та музикознавців, в яких розглядаються проблеми ансамлево-інструментального музичування. Баян в Україні існує понад 120 років, це свідчить про його визнання українським народом.

Наукові публікації та низка дослідницьких та методичних праць М. Давидова, О. Назаренка, А. Гайденка, Ю. Лошкова, О. Міщенко які займались вивченням цієї тематики, дають можливість простежити специфіку розвитку ансамблевого музикування. Але дослідницькі інтереси були зосереджені тільки на окремих історичних площинах вивчення баянного мистецтва. Досвід ансамблево – інструментальної форми музикування, зокрема за участю баяна не були предметом спеціального дослідження. А потреба у системній історичній та соціо-культурній реконструкції процесу становлення і розвитку ансамблево-інструментального музикування за участю баяна безперечно і також актуально.

Історико-соціальні умови сприяли розвитку ансамблевого музикування за участю баяна в музичній культурі України. Аналіз означеної проблеми дозволяє визначити основні напрямки дослідження проблеми ансамблево-інструментального музикування, а саме:

- 1) аматорський етап розвитку народно-інструментального мистецтва, який з самого початку мав окремих народних музикантів у сфері ансамблю;
- 2) специфіки розвитку академічного баянного мистецтва в Україні, та появи і закріплення нових форм і жанрів ансамблево-інструментального музикування;
- 3) музикування за участю баяна з іншими ансамблями, вивчення ансамблевих форм та жанрів музикування.

Історію розвитку ансамблевого музикування, а саме при участі баяна можна поділити на чотири етапи.

Перший етап (1900-1920) - складно визначити початок розвитку цього етапу. Можливо з появою сконструйованих оркестрових хроматичних гармонік типу баян у 1905 році майстром К. О. Мищенко, або відкриттям класу народних інструментів у музичних профшколах, де навчали грі на гармоніці та баяні. На початку ХХ століття ще не було самостійних шкіл по навчанню гри на народних інструментах. Викладачі не мали системної освіти (історично була відсутня структура навчальних закладів для викладачів- народників) , але як виконавці—«самоуки» або «аматори» були достатньо кваліфіковані з професійної сторони. Професійне навчання на баяні робило перші кроки. На той час не існувало розроблених методичних основ для підготовки фахівців-баяністів, але вже почали з'являтися оркестри та ансамблі народних інструментів, які перебували при загальних навчальних закладах.

Другий етап (1920-1946) - це час збирання та спроби осмислення накопиченого матеріалу, розробки відповідних методик навчання баяністів та як наслідок – становлення та розвиток професійного навчання баяністів. Вперше в Україні в м. Харкові (у 1920 р.) було відкрито клас народних інструментів у музичній профшколі, саме там склалися перші змішані учбові ансамблі. Починається новий професійний етап в розвитку ансамблевого музикування, під-готівка фахівців здійснювалась у музичних профшколах. Свідченням визнання баяна українськими професійними музикантами в середині 1920-х рр. може служити факт введення до складу оркестру народних інструментів «андріївського типу» тембрових хроматичних гармонік типу баян, і це задовго до здійснення подібного кроку в Росії. Керівники оркестрів зорієнтували виконавців на створення невеликих мобільних

груп, які стали підґрунтям ансамблево-інструментального музикування в Україні. Створення музичних класів, музичних курсів, класів для навчання гри на народних інструментах при профшколах - визначила можливість виховувати велику кількість аматорів. Поступово при оркестрах видокремлювались перші ансамблі народної музики за участю гармонік і баянів. У 20-і роки вперше до складу домрово-балалаєчного оркестру запровадили нові групи інструментів: ударну групу симфонічного оркестру та темброві хроматичні гармоніки типу баян, що привело до корінних якісних змін і набагато розширило виконавські можливості подібних колективів. Також в Миколаєві в 1922 році по ініціативі конструктора Ф.Бокова був організований невеличкий музичний гурток, репетиції якого проходили в помешканнях того чи іншого члена колективу. Грали спочатку «на слух», бо нотної грамоти не знали, в їх репертуарі була танцювальна музика, вальси і польки. В 1925 році диригентом став заслужений діяч мистецтв України – Г. Ф. Манілов (1879-1954). Він піклувався про творчий ріст в колективі, починаючи з 1929 року колектив оркестра почав концертні виступи в інших містах – в Одесі, Харкові на Донбасі. На початку 30-х років повний склад оркестру відправили навчатися в Одеську консерваторію. Оркестр грав кращі твори М. Глінки, П. Чайковського, М. Лисенка, С. Гулака – Артемовського і виконував українські народні пісні в обробках («Заповіт», «Думка», «Ой з за гори...» та інші). Після смерті Г. Ф. Манілова в 1954 році колектив очолив Є. Єнін, а 1957 році було присвоєно звання заслуженого оркестра УССР. З 1963 року головним диригентом оркестру стає В. М. Підпригора, оркестр проіснував до 1990 року. Концертна діяльність ансамблів за участю баяна була орієнтована переважно на культурне обслуговування широкого кола громадськості. Вони брали участь у масових концертах, що проводились для робітничо-селянської та дитячої аудиторії. Ці історико-соціальні обставини сприяли популяризації баяна та збільшили кількість бажаючих професійно оволодіти грою на інструменті.

Третій етап (1946-1990) – на цьому етапі продовжується розвиток та становлення академічного баянного мистецтва України, де поступово почав відокремлюватись жанр ансамблево-інструментального музикування. В цей час збільшується кількість музичних навчальних закладів, в музичних училищах та консерваторіях формуються відділи народних інструментів і клас баяна. Високій якості музичної підготовки виконавців-ансамблістів сприяла поява талановитих професійних особистостей серед музикантів - народників. Праці викладачів – баяністів (50-90-ті рр.ХХст.) Л. М. Горенка, В. Я. Подгорного, О. І. Назаренка, П. К. Потапова сприяли поширенню музичної освіти, підвищенню майстерності виконавця-баяніста, розвитку методики викладання, формування нового репертуару. Ансамблеве музикування в Україні пов'язане з видатними українськими діячами мистецтв –М. Ризолем,В. Бесфамільновим, М. Давидовим; В. Воеводіним; В. Власовим; А. Онуфрієнко. В другій половині ХХ ст. зростає інтерес до наукового осмислення баянного мистецтва в педагогічному, мистецтвознавчому та історичному аспектах. Наявність різних напрямів дослідження баянного мистецтва, слід відзначити домінування педагогічної тематики, де висвітлюються особливості музично-педагогічного виховання баяніста.

Четвертий етап (1990-2020) визначається взаємодією ансамблево-інструментального музикування за участю баяна з іншими ансамблями. 90-ті рр. це новий етап синтезу ансамблевих форм та жанрів музикування. Творчість сучасних композиторів, заслужених діячів мистецтв України, здобутки в науково-дослідній діяльності, науково-методичній роботі професорів та методико-педагогічна діяльність викладачів вищих та середніх мистецьких навчальних закладів - сприяли оптимізації професійної підготовки баяністів, а разом з тим – самоутвердженню ансамблево-інструментальної школи. Можна визначити зростання кількості професійних та самодіяльних народних ансамблів та оркестрів в кінці 90 років ХХ ст. та в 2020 році. Власна творчість талановитих студентів-виконавців спонукає їх до створення однорідних і мішаних по інструментальному складу ансамблів за участю баяна, домри, гітари, цимбал, бандури, контрабаса, фортепіано, скрипки, флейти, кларнета, ударних та духових народних інструментів.

Вони приймають участь в національних та міжнародних конкурсах, де отримують звання лауреатів та дипломантів. Концертні виступи аматорських та студентських колективів є одним із чинників розвитку музичного мистецтва. Як для виконавців, так і для слухачів ансамблево-інструментальне музикування має соціальне значення, що сприяє поширенню і пропаганді музичного мистецтва у сучасній українській культурі.

Список використаних джерел:

1. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах. Підручник для вищих та середніх музичних навчальних закладів / М. А. Давидов. –К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005.
2. Іванов Є. О. Академічне баянно-акордеонне мистецтво на Україні (історичний аспект) К.,1995.
3. Андрійчук П. Використання народних інструментів у сучасній українській музичній культурі. Молодий вчений. 2017. № 7
4. Кисляк Б. Передумови виникнення творчості для баяна (кінець ХІХ – середина ХХ ст.). Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 8. 2014.

Манагарова А.В.,

магістрант кафедри менеджменту
факультету історії і теорії мистецтва
Львівської національної академії мистецтв,
м. Львів, Україна

ЕКОЛОГІЧНА ПЕРСПЕКТИВА СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

Сучасне мистецтво характеризується активним створенням робіт експериментального напрямку. Митці-представники постмодернізму акцентують увагу на творчому самовираженні, відсуваючи загальноприйняті норми композиції,